

A.25.2

Ανάβυσσος 7 Αυγούστου 1989

ΔΕΥΤΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΑΝΔΡΕΑ Γ.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥΕΤΗΝ 29η ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ Κ.Ε.

Εύντροφοι και συντρόφισσες

Δεν πρόκειται να μιλήσω πολύ, αλλά είναι απαραίτητο να κάνω διευκρινήσεις και να διαλύσω παρεξηγήσεις.

Έχω παρακολουθήσει τι έχει ειπωθεί και στον Τύπο αλλά και από ιδιαίτερη ενημέρωση που μου έκανε το Ε.Γ. ώστε το ότι δεν ήμουν-παρών δεν σημαίνει και ότι δεν είμαι γνώστης των θέσεων και απόψεων που έχουν εκφραστεί στην Κ.Ε..

Πρέπει να πω το εξής. Λειτουργήσαμε χθες σαν να είμαστε ξεκομμένοι από τον ελληνικό λαό -.

Μιλήσαμε σάμπως αυτά που λέγαμε να ήταν οικογενειακά μας θέματα μονάχα και τί μήνυμα περάσαμε στον ελληνικό λαό σήμερα;

Κοιτάξετε απλώς τους τίτλους των εφημερίδων. Και αν αυτό βοηθάει το μεγάλο κίνημα του ΠΑΣΟΚ ή αν βοηθάει τους αντιπάλους μας.

Κρίνετέ το οι ίδιοι. Ασφαλώς είναι απαραίτητη η αυτοκριτική.

Και η κριτική. Και πιστεύω ότι χθες ίσως δεν ήμουν τόσο σκληρός όσο ορισμένοι περίμεναν αλλά πράγματι υιοθέτησα τις σκληρότερες παραγράφους του κειμένου που ετοιμάστηκε για την Κ.Ε. και πιστεύω ότι μ' αυτόν τον τρόπο ταυτίζομαι με μια κριτική που ασκήθηκε από την Επιτροπή αλήθειας και που αναμφισβήτητα εκφράστηκε επίσης και από τις τοποθετήσεις που έγιναν εδώ.

Σύμφωνοι. Κριτική και αυτοκριτική. Καταλογισμός ευθυνών και λαθών.

Σύμφωνοι. Πιό είναι όμως το μήνυμα που πρέπει να περάσει προς τα έξω;

Πρώτα απ' όλα είναι η ενότητα, είναι η αγωνιστικότητα και είναι αυτό που ονομάζουμε αναγέννηση, η νέα πορεία, η αλλαγή στην αλλαγή - χρησιμοποιήστε όποια φράση θέλετε.

Αυτά είναι τα τρία μηνύματα που πρέπει να περάσουν στον λαό. Και επειδή χρησιμοποιώ τη λέξη λαό θέλω να πω κάτι: : Εντάξει, είμαστε όλοι ενάντια στον λαϊκισμό, δεν είμαστε περονίστες αλλά είμαστε λαϊκό κίνημα ή όχι;

Είμαστε κίνημα κάποιας ελιτ ; ή του απλού Έλληνα πολίτη, Τι είμαστε; Σε ποιόν απευθυνόμαστε, από ποιόν αντλούμε τις δυνάμεις μας, ποιόν υπηρετούμε;

Αυτή η κριτική για το λαϊκισμό είχε φτάσει στο σημείο να μας οδηγήσει να αισθανόμαστε ότι είμαστε κάτι το ιδιαίτερο και το εκλεκτό ως ηγεσία αυτού του λαϊκού κινήματος και ότι μπορούμε εμείς να χαράσουμε την πορεία μας ανεξάρτητα και άσχετα από την θέληση, τις προσδοκίες και τις ελπίδες του λαού.

Αν ξεκοπούμε από τον λαό αυτό σημαίνει θάνατος για το Κίνημα.

Σεβασμός στον απλό έλληνα πολίτη. Στην κρίση του και στις ευαίσθησές του. Και αυτό δεν επιδείχθηκε εδώ. Είναι δυνατόν να υπάρξει κριτική και αυτοκριτική και σκληρή μάλιστα, ταυτόχρονα όμως να δίδεται προς τα έξω το μήνυμα σεβασμού προς την λαϊκή μας βάση.

Και αυτό το μήνυμα θέλω και ελπίζω να δοθεί σήμερα. Υπήρξε κατά την γνώμη μου μια περίεργη αναντιστοιχία ανάμεσα στην εισήγηση Προέδρου και Ε.Γ. και των τοποθετήσεων. Όπως ήταν οι τοποθετήσεις μοιάζουν σαν να λένε μερικές τα ίδια πράγματα που λέει η εισήγηση. Όχι όλες ασφαλώς. Και αυτό είναι ένα ερώτημα για μένα, δεν το πολυκαταλαβαίνω εκτός αν οι εισηγήσεις - τοποθετήσεις ήταν άσχετες εντελώς με το κείμενο της εισήγησης.

Αλλά αυτό δεν είναι διάλογος, αυτό είναι μονόλογος.

Μονόλογοι που δεν συντείνουν σε μια επίλυση των θεμάτων που μας απασχολούν, για μια δημιουργική πρόταση, για την πορεία μας.

Γιατί εκείνο που πρέπει να βγει από την Κ.Ε. είναι πράγματι μια δημιουργική πρόταση για την πορεία μας.

Εάν η εισήγηση δεν επαρκεί, ή είναι λαθεμένη σε ορισμένα σημεία έργο μας είναι να διαμορφώσουμε εκείνη την εισήγηση που να είναι αποδεκτή και να αποτελεί τη συναίνεση ^{για το} γνήσιον και το μπούσουλα για τη δουλειά μας.

Υπήρξαν πολλές τοποθετήσεις για τον εκδημοκρατισμό και εκσυγχρονισμό του ΠΑΣΟΚ. Για ένα νέο ΠΑΣΟΚ. Είμαστε όλοι σύμφωνοι. Είναι κανείς στην αίθουσα που διαφωνεί;

Αλλά δεν είναι έργο αυτής της Κ.Ε. να διαμορφώσει αυτό το νέο ΠΑΣΟΚ. Είναι έργο του Συνεδρίου να διαμορφώσει το νέο ΠΑΣΟΚ.

Η δική μας ευθύνη είναι να χαράξουμε αυτή την πορεία μέχρι το Συνέδριο για να εγγυηθούμε ότι η βάση αυτού του Κινήματος θα εκπροσωπηθεί και ποιά βάση, η διευρυμένη λαϊκή βάση, να εκπροσωπηθεί σ' αυτό το Συνέδριο γνήσια, ώστε να είναι γνήσιες οι θέσεις, οι αλλαγές, οι βαθιές τομές που χρειάζονται για να προχωρήσει το ΠΑΣΟΚ στο 2000.

Αυτό είναι το έργο αυτής της Κ.Ε. , Όχι να επιλύσει τώρα τα θέματα αλλαγής δομών και εκσυγχρονισμού αλλά να διασφαλίσει την πορεία προς το Συνέδριο που θα κάνει ακριβώς αυτό το κοινό επιθυμητό, και προσδοκόμενο στόχο.

Ειπώθηκε ότι δεν υπήρχε πολιτικό περιεχόμενο ουσιαστικό στην εισήγηση.

Είναι αλήθεια ότι δεν υπήρξε μακρά ανάλυση, είναι αλήθεια ότι δεν πήγα βαθύτερα στο σκεπτικό του Συνασπισμού και της Δεξιάς.

Ας ξεκινήσουμε πολύ απλά από το γεγονός ότι εδώ έχουμε μια πραγματικά ετερόκλητη συμμαχία.

Ίσως θα πρέπει να τονιστεί ^{ότι} η λέξη ΕΤΕΡΟΚΛΗΤΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ δεν σημαίνει απλώς ότι ένα αριστερό κόμμα ή κίνηση ή κίνημα συνεργάζεται με την δεξιά.

Σημαίνει κάτι παραπάνω. Ότι τα προγράμματα των δύο αυτών συνεργαζομένων παραγόντων δεν έχουν ουσιαστική επικάλυψη.

Δεν διασταυρώνονται παρά μόνο σε ένα σημείο. Το σημείο αυτό λέγεται "κάθαρση", επίσημα, ανεπίσημα λέγεται διάλυση του ΠΑΣΟΚ και νομή του ΠΑΣΟΚ. Ο πραγματικός στόχος αναμφισβήτητα, το σκοπτικό του Συνασπισμού δεν μπορεί να είναι άλλος από αυτόν που στην τελευταία τοποθέτηση που άκου. Πρέπει να πω δε ότι δεν είναι καθαρά ελληνικό αυτό το φαινόμενο. ^(Ειπώθη) Διότι το κομμουνιστικό κόμμα της Νικαράγουας έχει ιαχθεί εναντίον του Ντανιέλ Ορτέγκα, στην μεγάλη εκλογική αναμέτρηση που έχει, και εναντίον των Σαντινίστας, έχει πλήρως διαχωρίσει τη θέση του και είναι ο κύριος πολέμιος σε συνεργασία με τους Κόντρας, των Σαντινίστας. Το αναφέρω γιατί έχει κάποια χρησιμότητα στο να καταλάβουμε τις διαστάσεις του φαινομένου.

Ποιά είναι δική μας στάση; Νομίζω όλοι την έχουμε εκφράσει, δεν νομίζω ότι υπάρχει κανείς - μπορεί να κάνω λάθος - που να διαφωνεί ότι με τις δυνάμεις τις κοινωνικές που στηρίζουν τον Συνασπισμό εμείς είμαστε συγγενείς άμεσοι.

Ήν όχι αδέρφια, πρώτα ξαδέρφια. Και ότι μ' αυτές τις δυνάμεις μακροπρόθεσμα και άσχετα από το σημερινό διάλλειμα θέλουμε να ελπίζουμε και πρέπει να ελπίζουμε ότι μπορούμε να συνεργαστούμε για μια προοδευτική πορεία αυτής της χώρας.

Όπως εκείνοι μιλούν για συνεργασία με 'μας καταγγέλοντας την ηγεσία μας έτσι και μεις ζητάμε την συνεργασία μ' αυτούς καταγγέλοντας την ηγεσία τους, η οποία ^{δεν} έκανε 'ιστορικό συμβιβασμό,, αλλά εξαπάτησε βασικά τον ψηφοφόρο, ο οποίος ψήφισε για Φλωράκη και βρέθηκε να ψηφίζει για Μητσοτάκη.

Ας τα πούμε τα πράγματα με το όνομά τους.

Πε ότι αφορά την οισήγηση, και τη δική μου θέση υπαινύχεται μια διαχωριστική γραμμή, που τουλάχιστον εγώ δεν πρόκειται ποτέ να ξεπεράσω.

Είναι η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα στη Δεξιά και το Κίνημά μας.

Άλλα συμφέροντα και άλλες κοινωνικές τάξεις εξυπηρετεί η Δεξιά, υπηρετεί η Δεξιά και άλλες εμείς. Είμαστε το Κίνημα των μη προνομιούχων, είμαστε το πατριωτικό Κίνημα αυτής της χώρας, με τη γνωστή εξωτερική μας πολιτική και το θαρραλέο τρόπο με τον οποίο την ασκήσαμε

για πρώτη φορά στην ιστορία αυτού του τόπου.

Αυτό δεν σημαίνει ότι έχουμε τίποτα με τον δεξιό ψηφοφόρο.

Με τον μη προνομιούχο έλληνα, τον μικρό, τον μεσαίο έλληνα που έχει ψηφίσει Ν.Δ., τίποτα δεν μας χωρίζει με αυτόν.

Έργο μας είναι να τον προσεγγίσουμε. Αλλά είναι απαραίτητο να τονίσουμε και κάτι άλλο.

Δεν μπορεί να εξαντλούμεθα σε κριτική του Συνασπισμού. Είναι λάθος να παραμένει αυτό καθημερινά το πρώτο θέμα. Το πρώτο θέμα είναι η παλλινόρθωση του κράτους της δεξιάς.

Ας το έχουμε αυτό πάντα υπόψη μας.

Εκεί είναι η μάχη.

Ότι λάθη και αν έχει κάνει ο Συνασπισμός, η μάχη είναι προς τα εκεί, και οι κίνδυνοι είναι παρόντες εδώ και τώρα.

Χθες η περίφημη τηλεόραση, έδωσε τα 2-3 λεπτά όπως τα ήθελε, και διάλεξε εκείνα που είπα τα οποία ήταν η σκληρή κριτική που άσκησα. Αλλά αυτό πρέπει να καταγγελθεί από την Κ.Ε., να είναι απόφαση της Κ.Ε. Δεν μπορεί αυτή η τηλεόραση να περνάει ως δημοκρατική τηλεόραση, δεν μπορεί.

Πρώτη η δικιά μας τηλεόραση άνοιξε, ότι λάθη και αν έκανε, και μπορεί να έκανε πολλά λάθη. Και είπα και από χθες ότι δεν είχαμε ολοκληρωμένα προγράμματα ψυχαγωγίας, ότι ίσως είμαστε υπερβολικοί στην προβολή ορισμένων πραγμάτων. Αλλά ένα είναι βέβαιο:

Οποτεδήποτε μίλαγε ο οποιοσδήποτε αρχηγός κόμματος ήταν παρών στην τηλεόραση. Τους τελευταίους μήνες πραγματικά ο χρόνος που δόθηκε στην απεικόνιση ήταν πολλαπλάσιος του χρόνου που δόθηκε στην κριτική. Εμείς το παρακάναμε και με τη ραδιοφωνία, όπου όχι μόνο δεν είμασταν έτοιμοι να στήσουμε ένα σταθμό, ένα σταθμό με κάποιους κανόνες δεοντολογίας οι οποίοι εφαρμόζονται παντού στον κόσμο.

Πιστεύω, ότι αυτές οι παρατηρήσεις για αυτές τις τοποθετήσεις, έστω και αν δεν έχουν μεγάλο αναλυτικό βάθος - γιατί μπορούσαμε πράγματι να μιλήσουμε δια μακρών για το πολιτικό σκηνικό και για το ρόλο του ΠΑΣΟΚ αυτή την περίοδο.

Πιστεύω ότι συνοψίζουν την κατάσταση, ότι θέτουν καθήκοντα σε μας ανάκτησης χαμένου εδάφους, οργάνωσης για ένα δύσκολο εκλογικό αγώνα στον οποίο οι στόχοι μας πρέπει να είναι ψηλά.

Δεν πάει κανείς σε έναν αγώνα για να τον χάσει.

Ας εξηγηθούμε. Πάει για να τον κερδίσει, και όταν δεν είναι δυνατόν να τον κερδίσει τουλάχιστον να κάνει το μέγιστο δυνατόν. Αυτό είναι το χρέος μας. Δεν πρόκειται να πάμε με ηττοπάθεια στην αναμέτρηση.

Πάμε για να παλέψουμε και να προστατεύσουμε τα συμφέροντα του λαού
Οχι μόνο του κόμματός μας. Του λαού και της πατρίδας μας.

Και αυτό είναι χρέος μας. Δεν μπορούμε να κάνουμε ούτε ώρα, ούτε
στιγμή.

Δεν θα επαναλάβω τις προτάσεις για την Επιτροπή Εκλογικού Αγώνα και
την παρουσία μελών του Κινήματος σε κάθε χωριό, σε κάθε γειτονία, σε
κάθε ενορία, μια κινητοποίηση πραγματικά πανελλήνια του Κινήματος.
Δεν θα το επαναλάβω αυτό γιατί δεν χρειάζεται και δεν υπήρξε
όσο γνωρίζω κανέναν σχολιασμό σε ότι αφορά το θέμα του εκλογικού
αγώνα.

Και επειδή το θέμα των οικονομικών πόρων αυτή τη φορά θα είναι πολύ
πιο πλεεστικόστον εκλογικό αγώνα θα πρέπει να αναληφθούν ανάλογες
πρωτοβουλίες από τα μέλη αυτού του Κινήματος σ' αυτή την κρίσιμη
φάση. Αλλά το αφήνω αυτό σε εκείνους που θα απαρτίζουν την Κ.Ε.
Εκλογικού αγώνα που θα χρειαστεί να το αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα.
Πρέπει να υπάρξει φαντασία και πρέπει να υπάρξει θυσία, απ' όλα τα οργα-
νωμένα μέλη αυτού του Κινήματος.

Δεν μπορούμε να εξαρτώμεθα, πρέπει να είμεθα αυτοδύναμοι σε ότι αφορά
τους οικονομικούς πόρους.

Ας βγούμε λοιπόν να τους βρούμε, είναι δουλειά μας και είναι χρέος μας.
Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω μερικά πράγματα τα οποία ίσως δικαίως δημιούργη-
σαν σύγχυση χτες στην εισήγηση.

Και αρχίζω να τα ξεκαθαρίζω έτσι ώστε τουλάχιστον να είναι σαφές
αν συμφωνείτε ή διαφωνείτε..

Νά είναι το αντικείμενο πάρα πολύ ξεκάθαρο. Για τί μίλησα χτες;
Μίλησα πρώτα απ' όλα για την ΚΟΕΣ. Η ΚΟΕΣ είναι κάτι που προβλέπεται
καταστατικά, δεν είναι "επαναστατικό" μέτρο. Η σύνθεσή της είναι κάτι
που αποφασίζεται και μπορεί να απόφασιστεί και από αυτή την Κ.Ε.

Έχουμε μιλήσει για την σύνθεσή της. Ίσως εκεί που έχουμε ένα
κάλεσμα σε παλαιούς που έχουν φύγει ή σε στελέχη της κρατικής μηχανής
που έχουν διακριθεί. Μπορούμε να καλέσουμε και προσωπικότητες εκτός
του χώρου μας καμία αντίρρηση. Ορατούς έλληνες πολίτες. Ποιός θα
είχε αντίρρηση;

Αλλά μιλώ για την ΚΟΕΣ, για κάτι που είναι εσωτερικό στο Κίνημα.
Προσέξτε δεν μιλώ σ' αυτό το σημείο για κάτι άλλο, μιλώ για το Κίνημα.
Σε ότι αφορά την ΚΟΕΣ, μίλησα χτες για μια Γραμματεία, αλλιώς τινα
ένα όργανο 500 ^{περίπου} μελών είναι δυσκίνητο, ο χρόνος είναι πολύ λειψός
και θα έρθω και στο θέμα του χρόνου. Αλλά χρειάζεται μια Γραμματεία.

Επειδή ανέφερα την έλλειψη χρόνου την οποία όλοι αισθανόμαστε γιατί οι εκλογές έχουν τοποθετηθεί χρονικά, είναι σαφές ότι η πρώτη φάση είναι η μαζικοποίηση. Στην πρότασή μας είναι σαφές και δεν χρειάζεται να το διευκρινήσω. Πρέπει να ξεκινήσει αμέσως δυναμικά, μόνο τότε θα αποδώσει.

Μπορεί να ειπωθεί ότι είναι λίγος ο χρόνος. Είναι.

Τότε ας μην κάνουμε τίποτα, είναι η άλλη απάντηση, γιατί είναι λίγος ο χρόνος. Όχι, πρέπει να προσπαθήσουμε. Πρέπει να εξαντλήσουμε τα περιθώρια των δυνάμεών μας, πρέπει να επιτρέψουμε στην λαϊκή μας βάση να εκφραστεί στα όργανα της βάσης. Αυτό είναι δική μας ευθύνη. Και δεν γίνεται παθητικά. Σας καλέσαμε να έρθετε, γιατί δεν έρχεστε; Πρέπει κάποιοι να κινηθούν σε κάθε νομό, σε κάθε διαμέρισμα, πρέπει να κινηθούν για να γίνει πραγματικότητα η μαζικοποίηση και να μην μείν ευκολόγιο, εφ' όσον θέλουμε το λαό ή είναι λαϊκίστικο αυτό;-

Να ρθει μέσα στο ΠΑΣΟΚ.

Λοιπόν για την Γραμματεία. Πράγματι σε ότι αφορά την Γρημματοτεία, η πρότασή μου χθες ήταν αυτή να αντικαταστήσει, να υποκαταστήσει το Ε.Γ., διότι υπήρξε κάποια σύγχυση. Και γιαυτό ^{χθες} είπα ότι συνεπώς γιατί να τεθεί σήμερα θέμα Ε.Γ., εάν αύριο η νέα Γραμματεία αναλάβει αυτό το έργο. Επειδή όμως αυτό πράγματι αποτελεί παραβίαση του καταστατικού και είναι "επαναστατική", πράξη,

μεταβάλω αυτή την πρόταση ως εξής:

Στην Γραμματεία αυτή θα έχει εκπροσώπηση η Κ.Ε. - δεν τίθεται θέμα αν υπάρχει Κ.Ε. και το ξεκαθάρισα χθες. Κανείς δεν είπε ούτε και γώ είπα ότι δεν θα υπάρχει Κ.Ε.. Θα υπάρχει Κ.Ε. μέχρις ότου εκλεγεί νέα Κ.Ε. από το Συνέδριό μας. Αυτό δεν μπήκε ποτέ και δεν καταλαβαίνω πως δημιουργήθηκε αυτή η παρεξήγηση.

Όχι. Αφορούσε άλλα πράγματα όπως είναι οι ΟΕΣ, οι οποίες πράγματι καιρός είναι να κλείσουν την πορεία τους για να υπάρξουν νέες δυνάμεις εκλεγμένες από τη βάση.

Η Κ.Ε. θα εκπροσωπείται σ' αυτή την Γραμματεία. Αυτή είναι η πρότασή μου σήμερα. Και εκπροσωπείται πιο καλά από ποιούς;

Από ένα Ε.Γ. το οποίο θα ενιάσεται στην Γραμματεία και για να μην είμαστε "επαναστατικοί" ή "αντεπαναστατικοί", το Ε.Γ. θα συνεχίσει να έχει τις ευθύνες που έχει σήμερα.

Η προσφορά της Κ.Ε. στη Γραμματεία θα είναι το Ε.Γ. και τα αναπληρωματικά του μέλη.

Η Γραμματεία που θα εκπροσωπήσει τους άλλους 500 θα πρέπει να έχει τουλάχιστον το διπλάσιο, μεταξύ διπλάσιου και τριπλάσιου αριθμού. Η Γραμματεία θα έχει την όλη ευθύνη της πορείας προς το Συνέδριο. Το Ε.Γ. θα διατηρήσει τις αρμοδιότητές του. Εάν αυτό λοιπόν είναι ξεκάθαρο και είναι μέσα στο καταστατικό, μπαίνει ένα μόνο ερώτημα, αν θα είναι αυτό το Ε.Γ. ή άλλο Ε.Γ. που θα εκλέξει η Κ.Ε. Έχουμε πει επίσης ότι θα οριστεί η Κέντρική Επιτροπή Εκλογικού Αγώνα η οποία θα ορίσει Νομαρχιακές. Αλλά όλα τα άλλα θα βγουν από τη βάση, δεν θα οριστούν από τις Νομαρχιακές. Η ενορία, το διαμέρισμα, ο δήμος, το χωριό, θα βγάλουν τις δικές τους εκπροσωπήσεις. Από εκεί θα ξεκινήσει το πρόγραμμα.

Ηρθάντας τη Ε Γ ήγει την επιθυμία επιτροπής και την επιθυμική γνώμη, ποιος είπε ότι δεν την έχει;

Αλλά χρειάζεται επιτροπή εκλογικού αγώνα που ^{δεν} θα έχει μέσα ούτε έναν υποψήφιο βουλευτή.

Η παραπέρα πρόταση μας, είναι ότι μπορεί να γίνει αποδεκτή η παραίτηση του Ε.Γ. το οποίο την έχει υποβάλλει από χτες.

Αυτή είναι η πρότασή μου. ^{Εάν} γίνεται δεκτή από την Κ.Ε. ακολούθως πάμε σε εκλογή Ε.Γ.

Η ήθελα εδώ, να τονίσω μία προήγηση.

Ε.Γ. συν αναπληρωματικά είναι 13. Εάν έχουμε πάνω από 5-6 υποψηφίους βουλευτές στο Ε.Γ. δεν μπορεί σίγουρα να λειτουργήσει.

Και βέβαια όσοι είναι βουλευτές σήμερα θα είναι ^{υποψήφιοι} βουλευτές αύριο. Αλλά μπορεί να υπάρξουν και άλλοι υποψήφιοι που δεν είναι σήμερα βουλευτές.

Δέω λοιπόν ότι θα πρέπει αυτό το θέμα να ληφθεί υπόψη. Είναι απαραίτητο για να υπάρξει καθοδηγητικό όργανο, ^{και} κατά την διάρκεια των εκλογών. Αν δεν είχαμε το σταυρό, δεν θα υπήρχε αυτό το πρόβλημα.

Γεννάται όμως ένα ακόμα θέμα. Ένα δεύτερο σημείο. Δεν πρόκειται εγώ να κάνω οποιαδήποτε πρόταση για μέλη, για τη σύνθεση του Ε.Γ. Δεν υπάρχει πρόταση δική μου. Όμως θα ήθελα να πω τούτο.

Αν θέλουμε ένα σοβαρό Ε.Γ. και υπεύθυνο και πεπειραμένο θα πρέπει τα ψηφοδέλτιά μας να περιλαμβάνουν τουλάχιστον 8 ονόματα, για να είναι έγκυρα. Αλλιώς θα πάμε σε κονιορτοποιήση και σε τελείως άγνωστα αποτελέσματα και άγνωστη πορεία.

Είμαστε μια Κ.Ε. με ζωή, δόξα τω θεώ πολύχρονη. Ο καθένας ξέρει όλους.

Χτες τέλειωσα την εισήγησή μου με αναφορές σε ορισμένες προτεραιότητες για το κυβερνητικό μας έργο, όταν έρθει η ώρα, αυτά θα συζητηθούν.

Αυτό ασφαλώς δεν είναι θ έμα που αφορά σήμερα την Κ.Ε.

Μ' αυτή την έννοια ήταν και το παραπάνω. Αυτό αφορά την συνδιάσκεψη, όπου θα υποβληθούν διάφορες σχέσεις, ^προτάσεις για τη διαμόρφωση των ιδεολογικών και πολιτικών θέσεων του Κινήματός μας.

Και αν θέλετε, είναι ακόμη μια προφορική δική μου πρόταση για ορισμένες πολιτικές προτεραιότητες.

Σε ότι αφορά την αλλαγή της οργάνωσης. Το αν θα έχουμε Πολιτικό Γραφείο, πως θα λειτουργήσουμε ώστε να είναι πράγματι δημοκρατική η λειτουργία. Όλα αυτά ^{δεν} είναι θέματα που θα επιλύσει η Κ.Ε.

Δεν είμαστε καταστατικό Συνέδριο. Και η ώρα να τα πούμε αυτά είναι στην πορεία και όχι τώρα.

Ξέρω δεν βλάπτει να ακούγονται και απο τώρα. Δεν αποτελεί όμως αυτό θέμα αυτής της Κ.Ε. και της βασικής μας εισήγησης.

Είναι εισήγηση για το άλλο όργανο που θα συνέλθει, τη συνδιάσκεψη. Έτσι κλείνει ο κύκλος των θεμάτων που αφορούν το ΠΑΣΟΚ ως Κίνημα και ως κόμμα.

Τώρα, πέραν από το κόμμα μας, πέραν από το ΠΑΣΟΚ υπάρχουν δυνάμεις δημοκρατικές, προοδευτικές, αριστερές είτε λέγονται κόμματα, είτε είναι διακεκριμένες προσωπικότητες και εγώ είπα χθες - ίσως αυτό να δημιούργησε κάποια σύγχυση - είναι πέραν του ΠΑΣΟΚ.

Αναφέρθηκαν και άλλοι σ' αυτό ότι θα πρέπει να τείνουμε την χείρα, να υπάρξει συνεργασία και λύση συνθηκών που θα επιτρέψουν μια ευρύτερη τέτοια συνεργασία προοδευτικών, αριστερών, σοσιαλιστικών δυνάμεων, θα δώσουν το παρόν και στις επόμενες εκλογές.

Αυτό το υποστηρίζω απόλυτα, αλλά θα πρέπει να είμαστε συννενοημένοι ότι δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν οι λεπτομέρειες μονομερώς από μας. Αλλά αυτό απαιτεί διάλογο και εκείνο το οποίο λέμε είναι:

Ας ξεκινήσει ένας υπεύθυνος διάλογος. Αυτό λέμε βασικά.

Δεν μπορούμε να προσδιορίσουμε εμείς επανειρώ τις μορφές, τους τρόπους μιας τέτοιας συνεργασίας. Έτσι λοιπόν εγώ κλείνω την δευτερολογία μου, λέγοντας τούτο:

Μην ξεχάσουμε - και κάνω γι' αυτό και έκκληση - ότι μας παρακολουθεί

όλη η Ελλάδα, ότι το μεγαλύτερο τμήμα του Τύπου δεν είναι φιλικό και ότ εμείς πρέπει να στείλουμε κάποιο μήνυμα στο λαό.

Δεν είναι οικογενειακή μας υπόθεση. Γιαυτό το μήνυμα πρέπει να περιέχει τα στοιχεία της άποψης για αλλαγή της πορείας προς την αλλαγή.

Αλλαγή στην αλλαγή. Της νέας πορείας. Πρέπει να περιέχει ενότητα, όσες διαφωνίες και αν υπάρχουν οδώ μέσα, σε επιμέρους θέματα

Πρέπει να περιέχει αγωνιστικότητα και αισιοδοξία. Γιατί με ηττοπάθεια δεν πας να πυγμαχῇσεις.

Πρέπει να πάρουμε την απόφαση ότι είμαστε ὁτάξη μάχης. Αυτό είναι το μήνυμα που πρέπει να περάσει στο λαό, ἀπ'αυτὴν την ιστορική, σημαντική Κ.Ε.

Ερώτηση μέλους της Κ.Ε.

Η αποδοχή της παράιτησης του Ε.Γ. σημαίνει καταλογισμό σ'αυτό των ευθυνών για τις εκλογές;

Γιατί εάν παρ'ελπίδα είναι αυτή η σκέψη που οδηγεί σε εκλογή νέου Ε.Γ., θα είναι πολύ άδικο να χαρακτηριστούν οι σύντροφοι αυτοί και μόνοι ως υπεύθυνοι.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ: Δεν ήταν και δεν είναι σε καμιά περίπτωση αυτή η έννοια της πρότασής μου.

Πρώτος και καλύτερος χθες είπα ότι εδώ δεν μιλάμε για την ευθύνη του Ε.Γ. Υπάρχει ευθύνη όλου του Κινήματος. Υπάρχει ευθύνη Προέδρου, υπάρχει ευθύνη της Κ.Ε., υπάρχει ευθύνη Ε.Γ.

Έχουμε όλοι κατ'άτομο.

Εγώ συνεργάστηκα άριστα με τα μέλη του Ε.Γ. και δεν είναι προσωπική μου επιθυμία η αλλαγή. Και ούτε καταλογίζω σ'αυτούς ιδιαίτερη ευθύνη. Πρέπει να πω τούτο: ότι δεν είχαμε λογαριάσει ένα πράγμα. Δεν ήταν δόλος. Δεν είχαμε λογαριάσει ότι με το σταυρό τα μέλη του Ε.Γ. που είναι βουλευτές πρέπει να δώσουν την μάχη της επιβίωσης. Και ήταν πάρα πολύ δύσκολο στην εκλογική περίοδο να λειτουργήσουμε αποτελεσματικά.

Αλλά αυτό δεν το καταλογίζω ως ευθύνη του Ε.Γ. Είναι πρόσωπα τα οποία τιμώ, τα οποία έχουν προσφέρει πολλά στον αγώνα μας, το γνωρίζετε και σεις, τους έχετε εκλέξει άλλωστε - και επομένως δεν υπάρχει ίχνος από δικιάς μου πλευράς αποδοκιμασίας.

Όμως το έχω συνδυάσει εγώ αυτό με την εκπροσώπηση της Κ.Ε. στην Γραμματεία της ΚΟΕΣ. Και εφ'όσον η Κ.Ε. εκπροσωπηθεί από κάποιους στην Γραμματεία αυτή, το άριστο είναι να εκπροσωπηθεί από το Ε.Γ. Και επειδή υπάρχουν πολλές τοποθετήσεις, που έθεσαν θέμα δεν έχετε παρά αγαπητοί σύντροφοι και συντρόφισσες, παρά να επανεκλέξετε το ίδιο Ε.Γ., με το περιορισμό βεβαίως του αριθμού των υποψηφίων βουλευτών, ο οποίος όμως είναι απαραίτητος διότι αλλιώς θα πρέπει να ξέρουμε, δεν θα υπάρχει Ε.Γ. την ώρα της μάχης.